

COMPARACIÓ DE DUES METODOLOGIES D'AVALUACIÓ D'EFICÀCIA D'ÀREES PROTEGIDES I LA SEVA APLICACIÓ

L'avaluació de les Àrees Protegides de Catalunya (2002-2003) i de la Comunitat de Madrid (2011)

BIOLOGIA AMBIENTAL

Marc Sánchez Morales

Universitat Autònoma de Barcelona

INTRODUCCIÓ

En els últims temps la influència humana ha tingut tal impacte sobre la biosfera que cap ecosistema es troba completament lliure de patir-ne conseqüències. Les **Àrees Protegides (APs)** ens han de servir per afrontar aquestes situacions, i actualment n'hi ha més de 100.000 a tot el món, ocupant aproximadament el 12,9% de la superfície terrestre i el 0,65% de la oceànica. No obstant, la seva declaració no garanteix el compliment dels seus objectius. Per tant, és molt important **avaluar** si els esforços que estem invertint en mantenir aquestes Àrees Protegides ens aporten els **resultats de conservació** desitjats.

Imatge 1. Lúdrega (*Lutra lutra*), animal protegit dins les Àrees Protegides. Font pròpia

OBJECTIUS

Explicar i comparar **dues metodologies** d'avaluació d'eficàcia de les Àrees Protegides i explicar el seu context.

MATERIALS I MÈTODES

Primera avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya (2002-2003)¹

Primera evaluación integrada de los espacios naturales protegidos de la Comunidad de Madrid, SEIAP (2011)²

CONTEXT AVALUADOR

CATALUNYA

Qui avalua?

Un total de **127 avaluadors**, on hi havia majoritàriament membres de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN). També hi havia altres professionals i estudiants en pràctiques de carreres científiques.

MADRID

Només **2 avaluadors**: l'autor de la tesis doctoral, David Rodríguez Rodríguez, i el seu director, Francisco Javier Martínez Vega.

Quines zones s'avaluen?

148 Àrees protegides (**21% de la superfície Catalana**) (Taula 1), catalogades en 10 figures de protecció diferents.

Figures superposades: 268

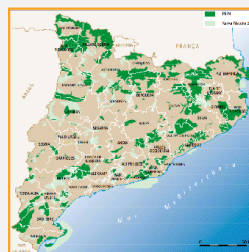
Espais amb més d'1 unitat físicament separades: **365**

10 Àrees protegides (15% de la superfície Madrilenya) (Taula 1) catalogades en 8 figures de protecció diferents.

	CATALUNYA				MADRID			
	APs avaluades	Superfície			APs avaluades	Superfície		
Mida AP	NÚMERO	%	ha	%	NÚMERO	%	ha	%
<10 ha	5	3	27	0,004	1	10	3	0,002
11-100 ha	17	11	951	0,141	1	10	47	0,03
101-1.000 ha	54	36	21.852	3,232	3	30	1.211	1,00
1.001-10.000 ha	50	34	209.775	31,03	1	10	1.538	1,27
>10.000 ha	22	15	443.409	65,59	4	40	118.099	97,7
TOTAL	148	100	676.014	100	10	100	120.898	100

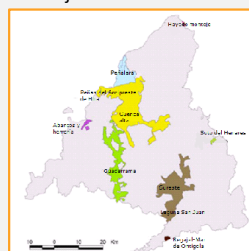
Taula 1: Relació entre les Àrees Protegides avaluades a Catalunya i a Madrid, la superfície que ocupen respecte la total i la mida que tenen. Modificada a partir de la Font 1

METODOLOGIA I AVALUACIÓ

Zones avaluades de Catalunya. Font 1

Contingut de la fitxa per indicador: descripció, tipologia, sistema de càlcul, font de les dades, protocol de presa de mesures i tendència desitjada.

Zones avaluades de Madrid. Font 2

Fitxa: Categoria, tipus, descripció, justificació, font, disponibilitat de les dades, càlcul, mesura, interpretació, tendència i referències bibliogràfiques

Grups d'indicadors	Nº d'indicadors
Estat i context	21
Planificació i legislació	12
Mitjans	13
Funcionament	8
Activitats i serveis	9
Resultats	23

Taula 2: Indicadors a l'avaluació de Catalunya. Font pròpia

AVANTATGES

- Abundància d'indicadors (taula 2)

INCONVENIENTS

- S'analitzen massa APs
- Avaluació costosa
- Manca de dades
- Superposició de les figures de protecció

Grup d'indicadors	Nº d'indicadors
Estat de conservació	6
Planificació	7
Gestió	12
Marc soci-econòmic	5
Percepció i valoració social	4
Amenaces a la conservació	9

Taula 3: Indicadors a l'avaluació de Madrid. Font pròpia

AVANTATGES

- Molt flexible: 3 sub-models diferents
- Resultats fàcilment interpretables
- Índex de sostenibilitat a cada AP.
- Tendències

INCONVENIENTS

- Menys indicadors (taula 3)
- Manca de dades

RESULTATS

CATALUNYA: Només el 18% d'APs presentaven pla de gestió. Hi havia **desigualtats** en el repartiment econòmic, en el marc legal de les figures de protecció i els òrgans gestors no tenien competències executives. A més, hi havia poques activitats programades i aquestes no sempre s'executaven. També es van produir pèrdues de valors patrimonials (hàbitats, espècies...) en un 20% de les APs. De valors positius es va destacar l'ample participació de voluntaris a activitats de conservació, la bona estabilitat financera i a que gràcies a aquestes APs s'ha aconseguit parar moltes obres que haguessin deteriorat molt més les zones.

MADRID: La caracterització dels ENPs es va trobar insuficient. Hi havia mancances de recursos financers i humans, falta de directrius comunes, limitacions en transparència, la biodiversitat es considerava una prioritat secundària i **cap AP es va considerar sostenible**. No obstant, el disseny de la xarxa era bo, hi havia un ampli ventall d'informació ambiental i en general **la tendència era positiva**.

BIBLIOGRAFIA DESTACADA

¹Mallarach, J.M.; Germain, J.; Sabaté, X.; Basora, X. 2008. *Protegits de fet o de dret? Primera avaluació del sistema d'espais naturals protegits de Catalunya*. Institució Catalana d'Història Natural.

²Rodríguez D.; Martínez J. 2013. *Evaluación de la eficacia de las áreas protegidas. El Sistema de Evaluación Integrada de las Áreas Protegidas. Resultados de la primera evaluación de los espacios naturales protegidos de la Comunidad de Madrid*.